

דבר ה' ברמה

דברים קילורין לעינים בענין המצב השורר בעולם בחודשיים האחרונים, ואיך להבין הדברים בהשקפת התורה שנאמרו על ידי הוד כבוד עט"ר רבינו מרן זקן ראשי הישיבות הגאון הישיש

רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

ראש ישיבת הרמה לונדון יצ"ו

אור לכ"א אייר תש"פ לפ"ק

* * *

ברוכים אתם לה', מאדם מערכי לב ומה' מענה לשון. נדבר קצת איך להסתכל על המצב, על דרך שדברנו לפני כמה שבועות.

מצות שמיטה - גילוי כבוד ה' שהוא בעל הבירה:

בפרשת בהר נאמרה פרשת שמיטת קרקע ויובל, אדם יש לו שדה שלו, חי מזה, והקב"ה מצוה להפקירו עם כל המאכלים - אין לך בעלות! כי לי הארץ! הקב"ה אומר הארץ שלי! וכלשון החינוך (מצוה פד): "לקבוע בלבנו ולצייר ציור חזק במחשבתנו ענין חידוש העולם" עכ"ל, שיהא ברור אצל האדם שאין השדה שלו, הקב"ה ברא עלמא בשתא יומי והכל שלו!

גם בחו"ל הקב"ה מלך העולם בכל צעד ושעל:

והנה מצוה זו ניתנה רק בארץ ישראל, ששם יש זכיה מיוחדת שהקב"ה מראה את אלקותו באופן חזק, ושם הוא בגדר גילוי שכינה ממש, שבכל הנהגתו, האדם רואה קוב"ה, אבל בחו"ל אין כ"כ גילוי שכינה, לראות הקב"ה ממש, אבל עם כל זה גם בחו"ל על האדם לזכור את בוראו בכל עת ועונה, וכדכתב הרמ"א בתחלת השו"ע בשם הרמב"ם (מורה נבוכים): "שויתי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלהים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו כשיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו כדבורו במושב המלך, כל שכן כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו" עכ"ל, הרי שחובת האדם להצטייר תמיד שהקב"ה המלך נמצא לידו, ושרואה הכל, אשר מלאו כל הארץ כבודו.

ונתעוררתי דבר פלא, כמה פעמים ביום אומר האדם ברכת 'אשר יצר', ובה כתוב: "גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם יפתח אחד מהם כו' אי אפשר להתקיים ולעמוד לפניך", הרי שכל היום האדם הוא בבחינת 'לעמוד לפניך'. כמה דקות כשיצא לצרכיו, אינו כבוד לכנות בגדר לעמוד לפניך, אבל מיד אח"כ כבר חזר לבחינת לעמוד לפניך אפילו כל היום - זהו התכלית - שויתי ה' לנגדי "תמיד".

בנקודה זו נמדד מעלת הצדיק - כגודל השויתי ה':

ומשמע מהרמ"א שזהו 'מעלת הצדיקים', שבזה נמדד הצדיק במעלתו, כפי שהוא חי יותר בחוש שעומד לנגד ה' ושעובד אותו כך, וכלשון החסיד **בחובות הלבבות** (שער חשבון הנפש פרק ג החשבון העשירי): "וכאשר יתמיד על זה יניח הבורא לו מעצבו וירגיע לבו מפחדו ויפתח לו שערי ידיעתו ויגלה לו סודות חכמתו וישים עיניו על הדרכתו והנהגתו ולא יניחהו לעצמו וליכלתו כו' ויהיה במדרגה העליונה ממדרגות החסידים ובמעלה הרמה ממעלות הצדיקים ויראה מאין עין וישמע מבלי אוזן וידבר בלי לשון וירגיש בענינים מבלתי חושים כו' ויפק רצון מה" עכ"ל, זהו דרגת רוה"ק!

וכל זה גם בחו"ל, רק בארץ ישראל הוא מציאות, שהקב"ה אינו מרשה לטעות, והוא המדריגה הגדול ביותר, שאין בחו"ל.

התדרדרות אומות העולם בכפירה והפקרות:

ובענין המצב בעולם, מה קרה כאן? איך אפטייטשן? עצם המצב כבר ראו הכל ואין צורך לשנות הדברים, אך מה הוא פירוש הדברים - הנה יש כופרים בעולם, שלא רוצים לקבל שהקב"ה ברא עלמא, ושהכל שלו, ובשטותם הם טוענין או שיש אלוק קדמון אחר או שאין בעלים לעולם כלל, ולאחרונה הם כתבו במאמר שבכדי לאחד את כל העולם אין עצה אחרת אלא ע"י הכפירה בה', ובנוסף לזה רצו גם לעקור ולבטל את כל תכלית הבריאה של איש ואשה הוא כדאיתא בפרשת בראשית שיולידו בנים לעבודת הבורא, וזה ג"כ באו לעקור, כל הקדושה וגדרים איש ואשה, וזהו בעלי החינוך של גוים, כן כתבו מפורש בעלי ה"יוניטעד נעישאנס" בענגלאנד, והוא ההשקפה המקובל בין הגויים בכל העולם כולו.

רואים בחוש שבתקופתינו ענה הקב"ה כנגד לשני חטאים אלו:

והנה שני ענינים אלו כבר קרו פעם בעולם, הדור המבול היה הפקרות - עקירת קדושה, והדור הפלגה, רצו לעקור אמונה - עלה נעלה בשמים, והקב"ה עקרם, ועכשיו שהגויים אמרו מפורש בכתב ובעל פה שבאו לעקור אמונה וקדושה, ורק אז נהיה יחד, ברור שהקב"ה ראה זה, והראה, לא! עד כאן! הנני מביא עולם חדש בחידוש שני דברים אלו: א' אמונה שהקב"ה ברא עולם, ב' קדושה, על אלו שני הדברים שרצו לעקור, עליהם ענה הקב"ה.

תכלית של נס הוא ריבוי כבוד שמים:

יש רעיון של **מרן** (הגרי"ז מבריסק) **זצ"ל**, שבכל נס שהקב"ה עושה, לא רק עצם הנס הוא מהקב"ה, אלא גם התוצאה של הנס צריך להביא כבוד שמים, והוכיח כן מרן זצ"ל ממש"כ **רש"י בפרשת לך לך** (יד. י.) במלחמת אברהם עם המלכים: "שהיה הטיט מוגבל בהם, ונעשה נס למלך סדום שיצא משם, לפי שהיו באומות מקצתן שלא היו מאמינין שניצול אברהם מאור כשדים מכבשן האש, וכיון שיצא זה מן החמר האמינו באברהם למפרע" עכ"ל, וקשה איזה הוכחה יש בזה, והרי כמו שתלו הנס באברהם שיצא מן הכבשן, כן יכלו לתלות הנס במלך סדום ולא להאמין באברהם למפרע? וע"כ שגם התוצאה של הנס, הכל מאת ה' כגזירתו ית'.

עוד אמר מרן זצ"ל ליסודו זה בענין גודל ההצלחות שהכריזו הציונים בכל מעשי פזיזותיהם ומלחמותיהם למיניהם, בעת שכולם שמחו וצהלו לרגל הצלחתם, והתפעלו מגודל ה'ניסים' שעשה הקב"ה עמם, וידוע שמרן **הגה"ק בעל דברי יואל מסאטמאר זיע"א** היה אומר שכל אלו ההצלחות אינם בגדר 'ניסים' כלל, וכך אמר מרן זצ"ל, וביאר את הדברים עפ"י הנ"ל שגם תוצאה של הנס הוא מאתו ית', וממילא שנס מהקב"ה הוא רק כאשר עי"ז מתרבה ומתפרסם שמו ית' בעולם לשבח ולתהלה, לא כן כאשר התוצאה הוא ההפך, שע"ז נתחזק כת המינים והאפקורסים רח"ל...

[וענין זה היה מתבטא ביותר בפרשת 'אנטעבי' (קיי שנת תשל"ו לפ"ק) כאשר בני עוולה ממדינת אוגנדה חטפו מטוס ישראלי עם יותר ממאה יהודים רח"ל ועצרו אותם בגדר משכונות, והציונים עשו מעשה פזיזות ונכנסו לתוך שדה התעופה שלהם, והצליחו לחלצם ולהצילם ממוות, ואז שמחו הרבה מאחב"י ומחו כפים בשיר ותודה לכוחות הצה"ל, ושכאלו הקב"ה עשה נס להציונים... אך לפי דברי מרן זצ"ל פשוט שלא היה בגדר נס, מאחר שלא הביא שום תוצאה של חיזוק כבוד שמים (א.ה. כל יסוד זה ביאר מרן רבינו שליט"א בארוכה בספרו "בית אב שיחות" במהדורא החדשה פרשת חקת-בלק מאמר ד', הסובב על הסיפור הזה)].

גם במצבנו, המצב צועק שאין עוד מלכוד:

ולעניננו, הרי כל המצב צועק שהקב"ה הביא מקרה זה לעולם, ולפמשנ"ת שהראיה הוא כאשר נסתכל על התוצאה של הנס - גודל ההתגלות כבוד שמים שיצא מזה, הרי מתחלה הודו על זה כל חכמי האומות בפה מלא, אבל בסוף אם שכבר לא נכנעו לומר בפירוש שהדבר מן השמים, אבל אין אחד בעולם שיכול להסביר פשוט הדברים, כולם אומרים בפה אחד - לא יודעים מהו, ואיך, ולמה! התשובה לזה, למה אין סרך של ידיעה, כי אם הקב"ה עשהו למען כבודו, אין תשובה אחרת! הרי זה תשובה שהקב"ה בעלים בעולם, ואין זולתו.

כמו כן המצב הכריח לבטל גודל טומאת הפריצות:

ועל הפשע השני, של פריצת גבולי הקדושה, הרי הקב"ה אמר לכולם - אהיים! אין פריצות לביתו של פלוני, כולם לבתיהם סגורים ומסוגרים, ולא עוד, אלא שאחוז גבוה מהגויים הרווקים, עכשיו התחתנו, בראותם כי כלתה החיים הפריצות...

ההתחברות לטומאות אלו של הגויים נובע מחוסר קדושת המצוות:

והנה קשה לדבר בענין החינוך, אבל ביודעי עשרות ת"ת לילדי ישראל, וכן עשרות בתי ספר לבנות ישראל שמפני נסיון כספי בלבד, התחברו מנהיגי המוסדות לכת הגויים המכונה "בריטיש וועליוס", והרי ה.ו.ו. הם ממש אלו בעלי השיטות שזכרנו! אין אמונה ואין קדושה! ואיך אפשר לעשות כן? למסור עשרות מוסדות קדושים לידי חינוך כת זה? הרי בשומרי תומ"צ עסקינן, והם אומרים שמקיימים כל המצוות? ומצד שני הם מתחברים לכת כפירה זה? איך יתכן דבר כזה?

התירוץ: הקב"ה נתן לנו מצוותיו, אבל לא כתוב שצונו "לעשות מצוה", אלא יש תנאי קודמת "אשר קדשנו במצוותיו וצונו לעשות מצוה", התנאי של קדושה קודמת, כמו קדושת מקום וקדושת כהונה וכו', כן יש תנאי של קדושה במצוות, וכתוב "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו תורתו", שהבחירה וההבדלה מן העמים הוא מקדושת המצוה, וכדאיתא ברש"י בפרשת קדושים - שקרינו לפני לא זמן הרבה - בפרשיות בהמה טמאה וטהורה (פרק כ פסוק כה - כו) עה"פ: "והבדלתם בין הבהמה הטהרה לטמאה ובין העוף הטמא לטהר ולא תשקצו את נפשתכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמש האדמה אשר הבדלתי לכם לטמא: והייתם לי קדשים כי קדוש אני ה' ואבדל אתכם מן העמים להיות לי", כתב רש"י בשם התורה כהנים: "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי. אם אתם מובדלים מהם הרי אתם שלי, ואם לאו, אתם של נבוכדנצר וחביריו, רבי אלעזר בן עזריה אומר מנין שלא יאמר אדם, נפשי קצה בבשר חזיר, אי אפשר ללבוש כלאים, אבל יאמר אפשר, ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי, תלמוד לומר ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי, שתהא הבדלתכם מהם לשמי, פורש מן העבירה ומקבל עליו עול מלכות שמים" עכ"ל, הרי שידישקייט אינו סתם מצוות, אלא רק כשהם בקדושה ובהתבדלות מן הגויים, אבל אם חסר בהבדלת וקדושת ישראל, הרי אתה נבוכדנצר!

ובגמרא נדרים (פא.): "דאמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן את זאת דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב ויאמר ה' על עזבם את תורתני וגו' היינו לא שמעו בקולי

היינו לא הלכו בה אמר רב יהודה אמר רב שאין מברכין בתורה תחלה", בלא ברכו על תורה, ונתקשו כל המפרשים שם, האם חוסר ברכה על התורה הוא דבר חמור כל כך? התשובה, שאפילו לומד יומם ולילה, אבל בלי הקדמת ברכה תחלה, אין זה 'וקדשנו', והרי זה ממש כמו הגוי! ומצוות בלי קדוש והבדלה עוד גרוע יותר מאי-מצוות!

אין להגדיר מצבנו כ'גזירה' אלא כמתנה:

הקב"ה הראה גילוי שכינה לכל העולם, עד כדי כך שכולם רואים - בין אלו שמודים ובין אלו שאינם מודים - שאין זה אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו! יש אומרים שכל המצב הוא 'גזירה', אבל באמת הדעת אינה סובלת לומר שהוא גזירה, אדרבה, הקב"ה הביא התעלות לעולם.

מה רצה הקב"ה בסגירת הבתי מדרשות ומוסדות התורה:

ודאי שיש בזה צער, שהקב"ה סגר את הישיבות והבתי מדרשים והת"ת, אבל האם הקב"ה עשה כן כדי לגרום ביטול תורה? כמו כן התפלה, לדאבוננו יש רבים שעד עכשיו היו רגילים ללכת לביהמ"ד לתפלה, ובעת כניסתם מסתכלים על כל הצעטלעך, וכל התפלה ראשם מונחים בשטותים... אף ש'התפלל' והוציא את המילים, אבל הקב"ה רצה יותר פנימיות וקדושה, ועכשיו - כמו ששמעתי עדות מרבים - כאשר האדם עומד להתפלל בחצר תחת אילן, או שמתפלל ביחידות בביתו, בבחינה מסויימת יש בזה יותר לשם שמים, ויש הרגשה מסויימת של פנימיות.

כמו כן הישיבות והת"ת, אף שאין מה לדבר על גודל ההפסד בכל יום ויום שעובר בסגירתם, אבל מאידך גיסא הרי עיני ראו איך שבמצב זה ילדים ובני תורה רצו ללמוד שעות על גבי שעות מתוך רצון ותשוקה, ובלי כפייה כלל, זה מה שהקב"ה רצה מאתנו, התשוקה והברען! תורה עם יראה, תורה עם אהבה, תורה עם פנימיות! ומעתה כאשר יפתחו שוב המוסדות, הכל יהיה אחרת! זה מה שהקב"ה רצה, לחזק נקודה זו אצל כלל ישראל - האם זה בבחינת גזירה...?

מצבנו משתייך גם כהכנה לביאת המשיח:

ובנוגע לעקבתא דמשיחא, פשוט שכל זה משתייך לביאת המשיח, שהרי איתא שלפני בא קץ הגאולה, הקב"ה יכין את העולם ל'יכירו וידעו' [יש מימרא של מרן הגר"ח מבריסק זיע"א - ששמעתי ממרן הגרי"ז זצ"ל - שאמר פעם: "לפני ביאת המשיח צריכים הכנה", והוסיף והעיד: "און איך מיט מיינע קינדער זיינען גרייט"...], אבל זה אין המדובר עכשיו, ובס"ד בהזדמנות נוסף נרחיב זה.

בענין אבדת נשמות ישראל נקיים וצדיקים:

ובענין אבדת הנשמות הקדושות מיקירי בני ישראל, הרי רואים בתורה שבכל פעם שנעשה דבר גדול בעולם, נתאספו צדיקים לעולמם, כמו בנדב ואביהו, וכן בדורו של פנחס בן אהרן הכהן, וכן בדורו של תלמידי רבי עקיבא שמתו, כן איתא בספרים, והטעם או משום שזה מביא כפרה לעולם, או משום שהקב"ה רוצה צדיקים אלו בעזרתו כביכול, או שרוצה להראות בשמים שיש צדיקים בעולם, אבל כל זה מפני התעלות העולם וכמשנ"ת. ובודאי שעלינו להתפלל לה' שכבר יסיר הנגע מקרבנו, ושישלח רפו"ש במהרה לאלו החולים הקיימים, מכל מקום אין צורך לכל הקרעכטץ הזה.

דבר פשוט הוא שגם כשיחזור העולם להסתדר, הכל יהיה אחרת, יהיה עולם שמתאים יותר להנהגת בני ישראל, כולנו להודות לה' על המדרגה העילאה שנתן לנו, והלואי שגם אלו ששכחו ה'אשר קדשנו' במצוותיו, יכירו את הדרך הנכונה, ויה"ר שנזכה להכין עצמנו לביאת המשיח כראוי, כאשר ית' בס"ד בהזדמנות אחרת.